

З досвіду роботи вчителя біології Заставнівського ЗЗСО І-ІІІ ст. Довгань Тетяни Вікторівни

Я, Довгань Тетяна Вікторівна, працюю вчителем біології у Заставнівській ЗОШ І-ІІІ ступенів з 2008 року. У 2004 році закінчила Вашковецьке медичне училище Буковинської медичної академії за спеціальністю «лікувальна справа», після чого навчалася на біологічному факультеті Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича й отримала кваліфікацію викладача біології та хімії.

Перебуваючи на посаді вчителя біології, намагаюсь постійно підвищувати свої професійні знання і вміння шляхом відвідування уроків у досвідчених педагогів природничого напрямку своєї школи, а також свої професійні знання та вміння намагаюсь підвищувати шляхом самоосвітньої діяльності через різні Інтернет-ресурси

Як вчитель працюю, насамперед, над проблемою удосконалення форм та методів викладання уроків біології, впровадження інноваційного навчання, використовуючи інформаційно-комунікативні технології.

На своїх уроках, виховних заходах намагаюся максимально наблизити дітей до життєвих ситуацій, навчити їх самостійності, креативності. Провідний напрям роботи полягає у виробленні та використанні певних інноваційних технологій навчання на уроках біології, що стимулюють бажання пізнавати нове, розвивати творчі здібності, сприяють розвитку особистості та її самореалізації, забезпечуючи формування у дітей життєвих ключових компетентностей:

- соціальних, які характеризують уміння людини повноцінно жити в суспільстві, брати на себе відповідальність, приймати рішення, робити вибір, безконфліктно виходити з життєвих ситуацій;
- загальнокультурних, комунікативних, які формують уміння спілкуватися усно й письмово рідною й іноземною мовами, оволодівати досягненнями культури, з розумінням і повагою ставитися до людей інших національностей, релігій, мов, рас, культур, політичних поглядів і соціального стану;
- інформаційних – уміння одержувати, осмислювати, обробляти й використовувати інформацію з різних джерел;
- саморозвитку й самоосвіти – потреба й готовність постійно вчитися протягом усього життя; опановувати вміннями й навичками самоаналізу, самоконтролю й самооцінки;
- здоров'язберігаючих – готовність дотримуватися здорового способу життя у фізичній, соціальній, психічній і духовній сферах.

Найосновнішою проблемою, над якою працюю: «Роль вчителя біології у формуванні в учнів навичок, норм здорового способу життя та здоров'язберігаючих компетентностей», Завдання полягає в тому, що необхідно довести учням важливість дбайливого ставлення до свого здоров'я з раннього віку ; необхідності дотримання норм здорового способу життя;

удосконалювати навички самостійного аналізу та оцінювання запропонованої інформації, вміння казати «ні» шкідливим звичкам.

Під час уроків біології, позакласних заходів доводжу, що кожна людина є найвищою цінністю держави, людське життя неповторне. Тільки здорова, усебічно розвинена, освічена людина здатна керувати своєю долею та впливати на розвиток своєї країни. Здоров'я не можна купити, але сформувати його, берегти і зміцнювати може і повинна кожна людина.

При розкритті даної теми використовую різні методи навчання, адже відомо, що рівень засвоєння знань залежить від методів.

Обов'язково до участі залучаю дітей, наголошуючи, що держава піклується про наше здоров'я, але чи завжди ми дбаємо про своє здоров'я чи здоров'я інших людей. Чи певною мірою розуміємо ми, що таке здоров'я? За визначенням Всесвітньої організації охорони, здоров'я, здоров'я – це не тільки відсутність хвороб, але й стан повного фізичного, душевного й соціального благополуччя.

Для цього демонструю «Квітку здоров'я».

Діти повідомляють, що людина, яка веде здоровий спосіб життя, повинна багато рухатися, робити зарядку, правильно харчуватися, радіти життю й уміти спілкуватися з іншими людьми.

Яка ж формула здорового способу життя?

«Зберегти, розвивати, відновлювати».

Спільно з учнями розкриваємо зміст цієї формули.

Перша формула здорового способу життя – зберігати - означає поводитися так, щоб не шкодити своєму здоров'ю: уникати небезпечних ситуацій, остерігатися шкідливих звичок, наприклад, недосипати, бездумно гаяти час перед телевізором чи за комп'ютером. Не можна вживати зіпсовану та шкідливу їжу, а тим більше – тютюн, алкоголь чи наркотики.

Друга формула здорового способу життя - розвивати - означає працювати над розвитком своїх здібностей і можливостей. Тренуванням можна вдосконалити можливості свого тіла: навчитися швидше бігати, вище стрибати, далі плавати. Проте фізичне благополуччя – це лише один із вимірів здоров'я. Інші складові здоров'я – набуття життєвих навичок.

Третя формула здорового способу життя – відновлювати – вчить правильно поводитися тоді, коли людина захворіла або отримала травму. Тому навчаю дітей, що необхідно вчасно виявити ознаки поганого самопочуття; уміти надати невідкладну допомогу постраждалому і самому собі; правильно поводитися під час хвороби, виконувати поради лікаря.

У розділах підручника біології 8 класу важливими й обов'язковими для вивчення є матеріали рубрики «Людина та її здоров'я», де йдеться про ймовірні загрози здоров'ю людини, про способи запобігання цим небезпекам. І дуже мало, на мій погляд, сказано про страшну дію алкоголю на організм людини. Тому під час вивчення кожного розділу теми я повідомляю учням про негативний вплив алкоголю на всі системи організму людини.

Так, під час вивчення розділу «Кровообіг і лімфообіг» розповідаю про те, що алкоголь спричиняє зниження гемоглобіну, зменшує кількість

еритроцитів та лейкоцитів і загальний об'єм крові внаслідок отруєння кісткового мозку та інших органів, в яких утворюються кров'яні тіลця. Під дією алкоголю змінюються стінки кровоносних судин, відбувається закупорка артерійол, порушується живлення тканин. Особливо потерпають серце й мозок: розвивається склероз мозкових судин, відбувається переродження серцевого м'яза. Серце алкоголіка збільшується в 1,5-2 рази. Захворювання органів кровообігу в алкоголіків трапляється приблизно у 20 разів частіше, ніж у людей, які не вживають алкоголь.

Формування особистості та її життєвої компетентності я здійснюю шляхом творчого підходу до навчання, на основі розвитку пошуково-експериментальних умінь, дослідницької проектної діяльності учнів на уроках та в позаурочний час, аналізу життєвих ситуацій; використанню наочності; ; проведенню учнівського дослідження, розв'язуванню проблемних завдань, застосуванню технології розвитку образного мислення, проведення ділових ігор.

Намагаюся навчити дітей грамотно застосовувати знання з біології у трудовій діяльності, у спілкуванні з природою та в побуті, виробити навички прогнозування діяльності, передбачення подій і їхніх наслідків;

сприяння формуванню в учнів мотивованого, усвідомленого прагнення до оволодіння знаннями й навичками, необхідними для особистісної участі в розв'язанні існуючих проблем у сучасному світі; формування в учнів відповідальності за стан природного середовища.

Для розвитку творчих здібностей учнів підбираю творчі завдання і причому завдання, які б зацікавили дитину, надихнули її на пошук. Це може бути написання вірша, казки, виготовлення аплікації моделі, малюнка. За допомогою таких завдань у дітей розвивається уява, образне мислення.

Урізноманітнюю прийоми навчання, які передбачають самостійну, групову, індивідуальну, фронтальну роботу, роботу учнів в парах. роботу учнів. Вони передбачають використання фронтальної, групової або індивідуальної роботи.

Найефективнішими серед них є: «Здивуй», «Спіймай помилку», «Робота з німим малюнком», «Шпаргалка», «Сенкан», «Інтерв'ю», «Мозаїка», «Біологічне лото», «Віртуальна екскурсія», «Пантоміма», «Портрет», , використання віршів, приказок, загадок і біологічних байок та інші.

Групова робота організовується у парах змінного складу, групах з трьох, п'яти чоловік, використовується робота в групах «два — чотири — всі разом». Під час її виконання учні навчають один одного і, навчаючи, вчаться. При цьому використовую такі технології, як «Мікрофон», «Карусель», «Мозковий штурм», дискусії, дебати, «Коло ідей» тощо. Результатом роботи є створені учнями власні проекти, презентації, що сприяє формуванню навичок розв'язувати практичні проблеми, тобто відбувається поступова адаптація учнів до сучасних умов життя.

На уроках перед учнями постійно ставлю проблемні питання чи ситуації. Наприклад, перед вивченням теми «Запліднення у квіткових рослин»: «Чому запліднення у квіткових рослин має назву «подвійного запліднення?»». Розділ «Біологія людини» (8 клас), тема «Значення опорно-рухової системи. Будова та ріст кісток»: «Які особливості будови та хімічного складу кісток роблять їх твердими, міцними та пружними?», або тема «Кровообіг. Серце, його будова»: «Які особливості будови серця забезпечують рух крові через серце в одному напрямку?», або тема: «Серцевий цикл. Робота серця»: «Завдяки чому серце працює протягом життя людини без помітного стомлення?».

Усі ці форми роботи впроваджую в поєднанні з інтерактивними методами навчання. Така форма організації навчального процесу сприяє створенню атмосфери зацікавленості кожного учня в роботі класу, заохочує учня знаходити власний спосіб роботи.